

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਟੇਕ ਚੰਦ ਜੋ.

ਬੁੱਢਾ ਮੱਲ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 761

31 ਅਗਸਤ 1967 ਈ

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸ਼ਿਪਲ ਐਕਟ (1911 ਦਾ III)— ਐੱਸ. 255— ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸ਼ਿਪਲ ਚੋਣ ਨਿਯਮ (1952)- ਨਿਯਮ 11, 51, 63 ਅਤੇ 69 – ਦੋ-ਮੈਂਬਰੀ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਅਤੇ ਇਕ ਸੀਟ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ— ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ f ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ- ਕੀ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ-ਦਾ ਮਤਲਬ- ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) - ਕਲਾ। 226— ਮੰਦਾਮਸ— ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 69 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ— ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਯੋਜਿਤ, ਜੋ ਕਿ! ਦੋਹਰੇ ਮੈਂਬਰੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸ਼ਿਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 255 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਖਾੜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ; ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸ਼ਿਪਲ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 1952 ਦੇ ਨਿਯਮ 63 ਵਿੱਚ "ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮਾਅਨੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤ ਲੈਰਿਟੀ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਅਸਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਨਿਯਮਿਤ ਲਾਰਿਟੀ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੂਪ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸੰਗਤ ਗੁਲਰਿਟੀ ਦਾ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤ ਲਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ

ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਚੋਣ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਮ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਗਲਤ ਅਸਵੀਕਾਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੇਸਟ-ਹਾਕ ਪ੍ਰੋਪਟਰ ਹਾਕ ਦੀ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1952 ਦਾ ਨਿਯਮ 69, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ / "ਜੇ" ਜਾਂ "ਬਾਅਦ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਬਜਾਏ "ਜਦੋਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। "ਜਦੋਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ "ਉਸ ਸਮੇਂ" ਜਾਂ "ਜਿਵੇਂ ਹੀ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ "ਕਦੋਂ" ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ 'ਤੇ ਸੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਸਜ਼ਾ "ਜੇ" ਜਾਂ "ਬਾਅਦ" ਦੇ ਸੰਯੋਜਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਮਿਊਂਸਪਲ ਹਲਕੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ, ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਸੰਖੇਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫ੍ਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਸੀਖਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਬੈਲਟ ਬਾਕਸ ਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਗਰਿਕ 'ਤੇ, ਬਲਕਿ ਰਾਜ 'ਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਥੋਪਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਰਾਜ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਵੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਕਰਤਵ ਹਨ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ! ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮੰਚ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਨਾਗਰਿਕ, ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕ, ਰਾਜ ਦੇ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। *Lex non a rege est violanda* - ਰਾਜੇ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ - ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਅਧਿਕਤਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵੱਲ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੀ ਰਿਆਸਤ *ਆਕਰਸ਼ਿਤ* ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ *ਹੁਕਮ* ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ- 1 ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਪੋਟ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ' ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ 69 ਦੇ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਜਿਸਦਾ! ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, *ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।* ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ *ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ*

Budha Mal v. The State of Punjab,, etc. (Tek, Chand, J.)

ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਰੂਪ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਗੁਆਚ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਆਪਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਪੂਰੀ ਇੰਨੀ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ¹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਰੇਗੀ। ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ, ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ। ਫ੍ਰੈਂਚਾਇਜ਼ੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣ ਕੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਨਾ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮਕਾਜ ਠੱਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਜਮਹੂਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ-, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਮੁਅੱਤਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਚੋਣ ਖੇਤਰ, ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ, ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਰਹਿਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ, ਰਾਏ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਅਵਾਜ਼ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕੇ ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਪੇਕਾਇਡਲੋ, ਜਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੂਫਾਨੀ ਸਮਝ ਕੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਲੋਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ, ਬੁੱਧੀ, ਅਨੁਭਵ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਬਰਤਰਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਣਜਾਣ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ , ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਮਨਮਾਨੇ, ਬੇਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਅਨੇਕਚਰ "ਏ") ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਲਟ੍ਰਾਵਾਇਰ, ਕੈਪੀਸੀਅਸ, ਮੈਲਾਫਾਈਡ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੈ।

ਐਚ ਐਲ ਐਸ ਏਰਿਨ , ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ , ਬੀ ਅਲਰਾਜ ਬੀ ਅਹਲ ਅਤੇ ਬੀ ਐਸ ਐਮ ਅਲੀਕ , ਇੱਕ ਡੀਵੀਓ ਕੇਟਸ , ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ।

ਬੀ.ਐੱਸ.ਡਬਲਯੂ.ਏ.ਐੱਸ.ਯੂ . , ਇੱਕ ਡੀਵੋਕੇਟ , ਇੱਕ ਡੀਵੋਕੇਟ -ਜੀ ਐਨਰਲ ਲਈ , ਪੀ. ਯੂ.ਐਨ.ਜੇ.ਏ.ਬੀ. , ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ 1. ਤੋਂ 3 ਅਤੇ ਜੀ.ਪੀ.ਜੇ.ਆਈ.ਐਨ. , ਇੱਕ ਡੀਵੋਕੇਟ , ਪੀਸੀ ਜੇ ਏਨ ਲਈ , ਇੱਕ ਡੀਵੋਕੇਟ , ਜੀਸੀ ਜੀ ਆਰਜੀ , ਏ . DVO CATES , ਹੋਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ,

ਟੇ.ਕੇ. ਚੰਦ, ਜੇ.-ਇਹ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 23 ਮਾਰਚ 1967 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਏ) ਦੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬੁੱਢਾ ਮੱਲ ਦੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ, ਦੀਨਾਨਗਰ, ਵਾਰਡ ਨੰ: 1 ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬੁੱਢਾ ਮੱਲ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ 31 ਮਈ 1964 ਨੂੰ ਹੋਈ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 1 ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਹਲਕਾ ਹੈ, ਤੋਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀਨਾਨਗਰ ਲਈ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਵਾਰਡ ਨੰ: 1 ਦੀ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ 331 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 357 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਵਾਰਡ ਨੰ: 1 ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ 7 ਤੋਂ 10 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5, 6 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜੀ।

15 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1952 ਦੇ ਨਿਯਮ 53 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਲਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਦੋਂ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਵਾਰਡ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਧੀਰ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾ ਆਰ/ਐਲ) ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 7 ਤੋਂ 10 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰੀਵਾਈਜ਼ਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਦੀ ਚੋਣ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਡਬਲ ਮੈਂਬਰੀ ਹਲਕੇ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਿਆ। (ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ 8 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 23 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਨੁਸਾਰ ਏ)) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ 7 ਤੋਂ 9 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਜਦਕਿ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 10 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ 7 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ। ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ 7 ਤੋਂ 10 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ 7 ਤੋਂ 10 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਨਰਲ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਚੋਣ। ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਸੀਟ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ; ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4, ਸ਼੍ਰੀ ਅਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ 26 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ 69 ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਊਜ਼ੀਪਲ ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1952, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 11(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀਟ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਸ ਸੀਟ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸੀਟ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਨਿਯਮ 31 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੀਟ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਦੋ ਵੋਟਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵੋਟਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਪ-ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੋਟਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵੋਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵੋਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਯਮ 51(e) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"51. ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਵੇ — * *

(e) ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ "ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ" ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵੋਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੋਟ ਦਾ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਚੋਣ ਦਾ।"

ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯਮ 52 ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਡੀਲ।

ਨਿਯਮ 63 ਚੋਣ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“63(1) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ ਜੇਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ-

* * * *

(c) ਕੋਈ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੇਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਨਿਯਮ 69 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

“ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ .....

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 254 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 255 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ 8 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਮਿਤੀ 23 ਮਾਰਚ, 1967 ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ 7 ਤੋਂ 10 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 5 6 ਅਤੇ 10 ਵੀ ਆਮ ਸੀਟ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ, ਪਰ iw^ft* ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜੇ ਸਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 7 ਤੋਂ 10 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਕੀ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ

ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਨਿਯਮ 63 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ "ਭੌਤਿਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਹੋਵੇ। ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੂਪ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦਾ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਐਡ ਸਮੱਗਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ-4, ਜੋ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ, ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ- ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ, ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਜਿੱਥੇ ਇਜੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਸਫਲਤਾ ਅਜਿਹੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਬੇਨਿਯਮੀ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ^ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਫਾਈਸਫਟਡ ⁵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। *ਇਸਲਿੰਗਟਨ* (1) ਅਤੇ *ਵਾਰਿੰਗਟਨ* (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਉਹ ਸੀ ^ ਸੁਪਰੀਮ -.. ਕੋਰਟ *ਵੀਸ਼ਸਟ ਨਰਾਇਣ ਸ਼ਰਮਾ* ਵਾਈ. *ਦੇਵ ਕਰਿਫਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (3), ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ, ਕਿ ਚੋਣ ਦਾ ਆਰਟੀ^ਇਹ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਟਕਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ > ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 100(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੌਖ ਸੀ

(1) (1901) 5 O'M & H. 125=(1901) 17 TLR 210

(2) (1869) 1 O'M & H. 43.

(3) ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 513.

ਲੋਕ ਐਕਟ, 1951, 1956 ਦੇ ਐਕਟ 27 ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਧਾਰਾ 100(1)(c) ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਹਨ-

“ਜੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ-

* * * *

(c) ਕਿ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗਾ।

ਸ਼ਿਓ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਸਦਾ ਨੰਦ (4) ਵਿਚ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਗਲਤ ਸਵਾਗਤ, ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਵੋਟ ਜੋ ਕਿ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪੰਡਿਤ, ਜੇ. ਨੇ ਵੀ 20 ਨਵੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ *ਹਰੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹੰਸ ਰਾਜ* (5), ਸੀਡਬਲਯੂ 902 ਆਫ 1964 ਦੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਕ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ, ਗਲਤ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਪੋਸਟ-ਹਾਕ ਪ੍ਰੋਪਰਟਰ ਹਾਕ ਦੀ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕਾਮਥ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦ ਇਸਹਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100(2)(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਸੀ। ਸੋਧ ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਐਕਟ, 1951 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਤਿੰਨ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, (c) ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

f5YC.W. 902 rdf 1964 dqcicfedmn .TOfh^qyem^ (6) AIR 1955 SC 233.

ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।" ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ (1956 ਦਾ ਨੰਬਰ 27) ਨੇ ਧਾਰਾ 84 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47, ਧਾਰਾ 84 ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ-

"ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 84 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100(1)(c) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ 1956 ਦੇ

Budha Mal v. The State of Punjab., etc. (Tek, Chand, J.)

ਐਕਟ 27 ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 55 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ-

“(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ—

(c) ਕਿ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(d) ਕਿ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ-

(1) ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਗਲਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗਾ।”

ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ-

“ਇੱਥੋਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) (ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਰਾਹੀਂ) ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ- ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ

ਇਹ ਰਾਇ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਾਪਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗਾ।"

(ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਐਕਸਟਰਾਆਰਡੀਨਰੀ, ਭਾਗ II, ਸੈਕਸ਼ਨ 2,
ਪੰਨਾ 331)

ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਵੀਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 7 ਤੋਂ 10 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ "ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧੂਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਪਰਸਾਦ ਜੈਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4, ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ 7 ਤੋਂ 10 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। . ਉਸਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਡਬਲ ਮੈਂਬਰੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਸੀ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਏ। ਜਦੋਂ ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਨ. ਖੋਸਲਾ ਨੇ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਲਈ 13853 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ 13663 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਨੇ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਪਰ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ (ਅਪੀਲ ਲੈਟਸ) ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਓਰੇਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲਾਂਟਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Budha Mal v. The State of Punjab, etc (Tek Chand, J.)

ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਗਲਤ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ॥ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਚੋਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਲਤ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨੇਮੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਨਹਾ, ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

“ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਧਾਰਾ 100(1) (c)) ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿਤ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੇ ਅਨੁਚਿਤ ਅਸਵੀਕਾਰ ਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ, ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਵਰਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਤੱਥ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਲਈ ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਖਾੜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਆਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 1956 ਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 27 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 100 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚੋਣ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ -

“ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੌਰੇ ਮੈਂਬਰੀ ਹਲਕੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੈਡਿੰਟ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸਲਈ, ਧਾਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਗਲਤ ਅਸਵੀਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਮਹਾਦੇਉ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਆਈਜ਼ੇਡੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (8) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਦੇ. ਗਜ਼ੇਦਰਗੇਡਕਰ, ਸੀਜੇ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ--

, "ਇਹ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਝਲਕ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਣ - . ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ 2 ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ

, 2 ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ 2 ਸਵਾਲ 1 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ, 2 ਦੇ ਗਲਤ ਹੋਣ ਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ! ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ->r,r.iqi^yp^qrly ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗਲਤ ਅਸਵੀਕਾਰ ਖੁਦ ਹੀ .ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 54(4), 1956 ਦੇ ਐਕਟ 27 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 40 (ਬੀ) ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 31 I(1)(2) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ; ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੁਣ RbprbSehiStiori'bf thePfeople- (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1961 (1961 ਦਾ 40), ਧਾਰਾ 54, ਧਾਰਾ I2 ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ 1961 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ 40 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 63 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਦੋਹਰੇ: ਮੈਂਬਰੀ ਹਲਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ। ਆਮ ਹਲਕੇ .ਦੂਸਰਿਆਂ ਲਈ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਦੋ-ਮੈਂਬਰੀ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਹਟਾਉਣ ਐਕਟ (ਨੰਬਰ 1) ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ।

(8) ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 824.

(9) A.I.R. 1959 S.C. 1318-

Budha Mai v. The State of Punjab[^] etc (Tek Chand, J.)

1961)। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 54 ਅਤੇ 63 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਜਿੱਥੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਜਿੱਥੋਂ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਵੀ. ਵੀ. ਗਿਰੀ* ਬਨਾਮ *ਡੀ. ਐਸ. ਡੌਰਾ* (9) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ;

“ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੱਖੋਂ ਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਲਈ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਲਈ।”

ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 7 ਤੋਂ 10 ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਚੋਣਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 255।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੋਂ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਅਲ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ! ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜੋ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਡਬਲ ਮੈਂਬਰੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਮਿਊਂਸਪਲ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 69 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

“ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ .....”।

ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। "ਜੇ" ਜਾਂ "ਬਾਅਦ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਬਜਾਏ "ਜਦੋਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। "ਜਦੋਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ "ਉਸ ਸਮੇਂ" ਜਾਂ "ਜਿਵੇਂ ਹੀ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ "ਕਦੋਂ" ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ 'ਤੇ ਸੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ "ਜੇ" ਜਾਂ "ਬਾਅਦ" ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਵਿਚਾਰ ਹਨ। ਆਕਸਫੋਰਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਕਦੋਂ" ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ "ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ (ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਹੋਵੇਗਾ)"। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਹੋਣ" 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 69 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 254 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 8 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਬੁੱਢਾ ਮਾਈ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਦੀਨਾਨਗਰ ਦੇ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 255 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ 23 ਮਾਰਚ 1967 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਨਾ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਲੱਗਾ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ 69 ਅਜੇ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਲਕਾ ਪਿਛਲੇ 10 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਅਵਾਜ਼ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਚੋਣ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

4?

4.

I.L.R. Punjab and Haryana

(i968)i

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਸਰੂਪ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਗੁਆਚ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕੇਗੀ।, ਜੋ ਵੈਧ ਸਨ। ਫ੍ਰੈਂਚਾਇਜ਼ੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਤੇ - ਜਮਹੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ. ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ. ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਮਹੂਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਨੂੰ "ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਨਾ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮਕਾਜ ਠੱਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।" ਅਜਿਹੀ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਮੁਅੱਤਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ, ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ; ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਹਲਕੇ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੁਆਰਾ, ਅਣ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਰਹਿਤ, ਇੱਛਾਵਾਂ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਗੁੰਗਾ ਅਤੇ ਅਵਾਜ਼ ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣਾ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।; ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਪੇਕਾਡਿਲੋ, ਜਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ, ਸੂਝ-ਬੂਝ, ਅਨੁਭਵ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਲਾਹ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਬਰਤਰਫ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਣਪਛਾਤੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਸੀ।

ਮਿਊਸੀਪਲ ਹਲਕੇ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਸੰਖੇਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਫਰੈਂਚਾਇਜ਼ੀ ਸੰਖਿਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਬੈਲਟ ਬਾਕਸ ਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ. ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਡੀ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਾਗਰਿਕ ਦੁਆਰਾ ਖਾਧੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਦੇ ਸੈਕਸਿਮ, ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਾ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਕ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਨੇਕਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੋਣ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰੇ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰੇ (ਵੇਲੇ ਵੀ. ਬਰਡਨ (10) ਪੰਨਾ 'ਤੇ ਦੇਖੋ।

ਵਰਤਮਾਨ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਇਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ, ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਚੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੰਡ ਮੁਸ, ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਨਿਯਮ 69 ਦੇ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਜਿਸ ਰਾਜ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਤਰੀ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਜੋਕੇ ਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਬੁੱਧ ਮੱਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 4 ਅਤੇ 7 ਤੋਂ 10 ਵੀਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਲੜਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 69 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸ੍ਰੀ ਬੁੱਢਾ ਮਾਈ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸਨੇ 23 ਮਾਰਚ, 1967 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, (ਅਨੇਕਚਰ ਏ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ 7 ਤੋਂ 10 ਸਨ। ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ * ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਿਉਂਸਪਲ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਨਿਯਮ 69. ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਦੀਨਾਨਗਰ ਲਈ ਡਬਲ ਮੈਂਬਰੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

. ਐ. ਐਨ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ .

ਜੇਥ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਹਰਦੇਵ ਕੌਰ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1966 ਦਾ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2

4 ਸਤੰਬਰ 1967 ਈ

ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਐਕਟ (1925 ਦਾ XIX)- S. 5— ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਨਿਯਮ (1931)- ਨਿਯਮ 9(vi . ii)(b)- ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ— ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿ੍ਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਆਫਿਸਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 (viii) (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਧਵਾ ਆਪਣੇ ਮਿ੍ਤਕ ਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਤੇ 1925 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਐਕਟ ਜਾਂ 1931 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਵਿਆਜ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।>

ਜਾਂ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਅਰਥਾਤ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ।

ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 222, 276, 279, 280, 281, 273 ਅਤੇ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿ੍ਤਕ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ,

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਕੇ ਐਲ ਕੇ ਅਪਰ , ਇੱਕ ਡੀਵੋਕੇਟ।

ਇੱਕ TMA R AM , ਇੱਕ DVOCAETE , ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ,

;